

Η κυπριακή σύνδεση με τη Μεσόγειο από την Ύστερη Εποχή του Χαλκού έως το τέλος της Κλασικής περιόδου (CyCoMed)

ΠΕ/ΕΙΕ

2018–2021 Cypriot Connectivity in the Mediterranean from the Late Bronze Age to the End of the Classical Period (CyCoMed)

IHR/NHRF 2018–2021

Το ερευνητικό έργο «Cypriot Connectivity in the Mediterranean from the Late Bronze Age to the End of the Classical Period» (η κυπριακή σύνδεση με τη Μεσόγειο από την Ύστερη Εποχή του Χαλκού έως το τέλος της Κλασικής περιόδου), που συντομογραφείται CyCoMed, χρηματοδοτείται στο πλαίσιο της 1ης προκήρυξης ερευνητικών έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση μεταδιδακτόρων ερευνητών/τριών. Φορέας υποδοχής του έργου είναι το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΠΕ/ΕΙΕ) και συνεργαζόμενος εταίρος εξωτερικού η Σχολή Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ/Σχολή Κλασικών Σπουδών (University of Cambridge, Faculty of Classics). Η υλοποίηση του έργου, που έχει τριετή ορίζοντα ολοκλήρωσης, ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2018.

Επιστημονικός υπεύθυνος του έργου είναι ο δρ [Γιώργος Μπουρογιάννης](#), αρχαιολόγος με ειδίκευση στους πρώιμους ιστορικούς χρόνους και τις σχέσεις του Αιγαίου με την ανατολική Μεσόγειο.

- **Στόχοι και μεθοδολογικό πλαίσιο**

Το έργο CyCoMed στοχεύει στη μελέτη της κυπριακής δράσης στη Μεσόγειο από την Ύστερη Εποχή του Χαλκού, περίοδο μεγάλης οικονομικής ακμής και εμπορικής εξωστρέφειας, μέχρι το τέλος της κλασικής περιόδου, οπότε καταλύεται ο κατεξοχήν πολιτικός θεσμός της αρχαίας Κύπρου, τα κυπριακά βασίλεια (1650–310 π.Χ. περίπου). Κύριο μεθοδολογικό εργαλείο αποτελεί η συγκριτική και διαχρονική μελέτη κυπριακών αρχαιολογικών, επιγραφικών και, για μεταγενέστερες περιόδους, νομισματικών δεδομένων από επιλεγμένες θέσεις στο Αιγαίο, τις ακτές της Συροπαλαιστίνης και την Αίγυπτο, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν και πώς τεκμηριώνεται, εξελίσσεται και μεταβάλλεται ανά τους αιώνες η κυπριακή δραστηριότητα και, ενδεχομένως, παρουσία σε αυτές. Δεδομένου ότι η αρχαία Κύπρος εμφάνισε από πολύ νωρίς αναπτυγμένες οικονομικές δομές, και ήταν ενταγμένη σε πολλαπλά δίκτυα οικονομικών επαφών και πολιτισμικών αλληλεπιδράσεων με την υπόλοιπη Μεσόγειο, η μελέτη και κατανόηση του ρόλου που διαδραμάτισε η Κύπρος κατά την αρχαιότητα συνεπάγεται την κατανόηση της ιστορίας της αρχαίας Μεσογείου στο σύνολό της.

- **Ερευνητικά ερωτήματα που απασχολούν το έργο CyCoMed είναι τα εξής:**

- 1) Πώς τεκμηριώνεται η κυπριακή δράση στην αρχαία Μεσόγειο επί τη βάση των αρχαιολογικών, επιγραφικών και, για τις ιστορικές περιόδους, νομισματικών δεδομένων;
- 2) Πώς συνδέονται και πώς ερμηνεύονται διαφορετικές κατηγορίες κυπριακών δεδομένων από θέσεις της Μεσογείου; Ποια η προέλευσή τους και ποια τα αρχαιολογικά τους συμφοραζόμενα;
- 3) Τι ομοιότητες παρατηρούνται στο είδος των κυπριακών ενδείξεων από διαφορετικές περιοχές της Μεσογείου; Πώς διαφοροποιούνταν οι σχέσεις της Κύπρου με καθεμιά από αυτές;
- 4) Τι διαφοροποιήσεις διαπιστώνονται μακροπρόθεσμα ως προς το είδος και το πλήθος των κυπριακών ενδείξεων στη Μεσόγειο; Πώς αυτές αντανακλούν το ιστορικό πλαίσιο τόσο της Κύπρου όσο και των περιοχών παρουσίας των κυπριακών ενδείξεων; Πώς εξελίσσεται το δίκτυο επαφών μεταξύ των περιοχών αυτών με την Κύπρο και ποιος ήταν ο ρόλος των Κυπρίων σε αυτές;
- 5) Ποια ήταν η χρήση των ιδιότυπων συλλαβικών συστημάτων συλλαβικής γραφής ως δηλωτικών της κυπριακής πολιτισμικής ταυτότητας;

- **Ομάδα έργου**

Ερευνητική συνεργάτης του έργου είναι η δρ [Ευαγγελινή Μάρκου](#), νομισματολόγος και κύρια ερευνήτρια του ΠΕ/ΕΙΕ, η οποία ασκεί συμβουλευτικό και εποπτικό ρόλο σε ζητήματα κυπριακής νομισματικής. Στο διάστημα 2014–2015 η δρ Μάρκου διετέλεσε επιστημονική υπεύθυνη του ερευνητικού έργου SilCoinCy: «Τα αργυρά νομίσματα των βασιλέων της Κύπρου» (Αριστεία II) στο πλαίσιο του οποίου δημιουργήθηκε —και επικαιροποιείται μέχρι σήμερα—ο ιστότοπος «[Κύπριος Χαρακτήρ](#)». Δεύτερο συνεργαζόμενο μέλος εκ μέρους του εταίρου εξωτερικού είναι η δρ [Philippa Mary Steele](#), κλασική φιλόλογος-γλωσσολόγος, ερευνήτρια της Σχολής Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (University of Cambridge, Faculty of Classics) και επιστημονική υπεύθυνη του έργου CREWS – [Contexts of and Relations between Early Writing Systems](#). Η δρ Steele ασκεί συμβουλευτικό και εποπτικό ρόλο σε ζητήματα αρχαίων κυπριακών γραφών και επιγραφικών μαρτυριών. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, το 2019 ο ΕΥ, Γιώργος Μπουρογιάννης, διετέλεσε επισκέπτης ερευνητής στο Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ, προκειμένου να μελετήσει τις κυπριακές συλλαβικές γραφές.

Κατά τον πρώτο χρόνο της δράσης εργάστηκαν για το έργο CyCoMed δύο μεταδιδάκτορες, ο [Άγγελος Παπαδόπουλος](#) (8 μήνες) και ο [Χαράλαμπος Παρασκευά](#) (3 μήνες), αρχαιολόγοι, με κύριο αντικείμενο εργασίας την Ύστερη Εποχή του Χαλκού και τον σχεδιασμό ψηφιακής βάσης δεδομένων αντίστοιχα.

- **Μελλοντικές δράσεις του ερευνητικού έργου CyCoMed**

1) Η σειρά διαλέξεων με τίτλο «Αρχαία Κύπρος και Μεσόγειος: Μια μακρά ιστορία πολιτισμικών επαφών» που θα πραγματοποιηθεί στο ΕΙΕ στις 14, 21, 28/1 και 4/2 2020 και η οποία οργανώθηκε σε στενή συνεργασία του ΕΥ και της δρος Ε. Μάρκου.

2) Στις 8–11 Δεκεμβρίου 2020 ο ΕΥ πρόκειται να διοργανώσει στο ΠΕ/ΕΙΕ διεθνές κυπριολογικό συνέδριο με τίτλο «Beyond Cyprus: Investigating Cypriot Connectivity in the Mediterranean from the Late Bronze Age to the end of the Classical Period». Το συνέδριο θα περιλαμβάνει 59 συμμετοχές ειδικών της αρχαίας Κύπρου (αρχαιολόγων, ιστορικών, νομισματολόγων και επιγραφικών) από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας, της Κύπρου και του εξωτερικού.

Περισσότερες πληροφορίες για το ερευνητικό πρόγραμμα θα υπάρχουν στον ιστότοπο του έργου CyCoMed, που προβλέπεται να ενεργοποιηθεί το 2021.